Ч. 90 Неділя 23 цьвітня (6 мая) 1900. Рік X

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гаусмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с

Гостина Цїсаря в Берлинї.

Цїсар Франц Йосиф прибув вчера о годинї 8-ій рано до Франкфурту над Одрою. Монарх висїв на хвилю з ваґона, повитаний почетною службою призначеною для австрийского Цїсаря і австрийским амбасадором в Берлинї Седенім, котрі відтак прилучили ся до цїсарскої дружини. По кількох мінутах перестанку поїзд від'їхав в дальшу дорогу до Берлина. — Вже на годину перед приїздом поїзду, везучого австрийского Цїсаря, почали з'їздити ся на дворець зелїзничий достойники войскові і цивільні, відтак члени цїсарского дому і перебуваючі в Берлинї німецкі князї. На короткий час перед приходом поїзду прибув цїсар Вільгельм в окруженю великої дружини. Почетну варту творила компанія першого полку ґвардийскої піхоти з хоругвою і музикою. — О годинї 10-ій заїхав на дворець при пречудній погоді цїсарский поїзд. По повитаню і віддраню рапорту, представив цїсар Вільгельм австрийскому Цїсареви визначнїйших достойників, почім оба монархи всїли до повоза і поїхали до міста. Почетну дружину творила шкадрона ґвардийскої кінноти. Від двірця аж до палати стояли рядами войска в парадних мундурах. Публика витала переїзджаючих монархів одушевленими окликами.

Цїсар Вільгельм мав на собі мундур австрийского ґенерала кавалериї, Цїсар Франц Йосиф мундур польного маршалка прускої армії. При Бранденбурских воротах повитав Цїсаря старший бурмістр Берлина Кіршнер одушевленою промовою, на котру Цїсар відповів кількома сердечними словами, і приймив від дочки бурмістра хорошу китицю. Коли достойний гість наближав ся до палати, роздало ся 101 пушочних вистрілів. По привитаню з цїсаревою, станув Цїсар на бальконї і приглядав ся дефіляді ґренадиерских полків ґвардиї ім. царя Александра, Цїсаря Франц Йосифа і цїсаревої Августи.

Всї доми на дорозї від двірця до палати прибрано диванами, цьвітами, зеленю і австрийскими та угорскими хоругвами. В склепових виставах видко статуї Цїсаря Франц Йосифа; уставлено їх також в многих приватних домах на бальконах.

Вчера вечером о 7½ годинї переходили всїми улицями войскові музики, а перед тим о 6 ій годинї відбув ся великий ґалевий обід, на який одержали запросини і всї амбасадори чужих держав. Всїх осіб було на обіді 250. Підчас обіду підніс цїсар Вільгельм тоаст в честь австрийского Цїсаря і згадав о одушевленім принятю населеня, яке відносило ся в першім ряді до особи великого і мудрого монарха. Німецкий нарід бачить в австрийскім Цїсари також вірного друга і союзника цїсарского дїда, вітця і самого цїсаря. Що Цїсар Франц Йосиф прибув, щоби жертвувати четвертому поколїню неоцїнимий дар своєї любови і дружби, то становить найвеличавійший клейнот з поміж всїх подарунків наслїдника престола. Крім того сьвідчить гостина Цїсаря супротив сьвіта, як сильно і певно стоїть союз, заключений між дїдом цїсаря і італїяньским монархом, він вжив ся в пересьвідчене народів і не можна єго розірвати, бо злучили ся в нїм серця народів. Хоч часто єго критикують і відмавляють значіня, то однако дав він спроможність трем народам удержати мир і показати цїлому сьвітови, що лиш він єсть огнищем мира. Тому німецкий нарід клонить ся перед найстаршим членом того союза в новій вдячности за то, що прибув, щоби дати наслїдникови престола на дорогу житя своє благословене. — На ту промову відповів австрийский Цїсар: „Глубоко зворушений сердечними словами Вашого Ціс. Величества, дякую з цїлого серця за хороше повитане, яке менї В. Вел. уготовили і з горячим признанем тямлю о величавім принятю зі сторони вашої прегарної столицї. Я щасливий, що дозволене менї було нинї здїйснити давне бажане, щоби стиснути Вашу руку. Непохитна дружба, яка нас лучить, становить також цїнне добро наших держав і народів, а розширена вірною помочию нашого поважаного приятеля і союзника короля італїяньского становить для Европи кріпость мира. Печаливостию для того союза, який я мав щастє оснувати з повної слави дїдом Вашого цїсарского Величества, здобули Ви собі нерукотворну заслугу яко хоробрий опікун тої для всїх сторін дорогої спадщини. В радістній надії, що наша дружба буде тривка, підношу чашу в честь Вашого цїсарского Вел., цїсаревої і королївскої родини. Многая лїта!"

Вечером відбула ся велика ілюминация міста.

58,

Передрук заборонений.

ДОНЬКА КОРОЛЯ ЄГИПЕТСКОГО.

Історична повість Юрия Еберса

(Авторизований переклад з шістнайцятого німецкого виданя.)

Переклав Кирило Вербин.

(Дальше).

Єгиптиянином аж кинуло, і він закреготав зубами; але й зараз опамятав ся знову та відповів Атинцеви: То боги покарали батька на єго дітех.

— Як ти то розумієш? — Псамтік подобає ся тепер королеви в єго теперішнім настрою дуже добре; Тахот, що правда, не здужає, але молить ся і приносить жертви разом з батьком тим пильнїйше. А що наконець до Нїтетіси, то здаєсь, що єї імовірна смерть не більше буде єго обходити, як колиб умерла подруга єго доньки; ти то знаєш так само добре як і я.

— І знов не можу тебе зрозуміти.

— А вжеж, скоро гадаєш, що я недужу красавицю уважаю за доньку Амазіса.

Єгиптиянином кинуло знову; але Фанес, вібки не зважаючи на єго зворушене, говорив дальше: Я лїпше знаю, як тобі здає ся. Нїтетіс єсть донькою Гофри, скиненого з престола попередника твого короля. Амазіс виховав єї як свою дитину, раз длятого, щоби твоїм краянам здавало ся, що скинений фараон помер без наслїдників, а по друге, щоби Нїтетісу позбавити всїх претенсий до престола, які їй по закону належать ся. Таже над Нїлем і женщини можуть засїдати на престолї!

— То все лиш здогади....

— Але котрі я можу потвердити непохитними доказами! Межи паперами, які привіз з собою в скринцї твій старий слуга, мусять знаходити ся листи славного повитуха [1]), твого рідного батька....

— А як би й так, то на всякий случай тоті папери суть моєю власностию, котрі комусь видати, менї й не при гадцї; а по друге, ти би надармо шукав в Перзиї чоловіка, котрий би прочитав письмо мого батька.

— Вибачай, що я знов зверну твою увагу на деякі помилки. Насамперед тота скринка, як сказано, єсть схована у мене, і ти єї, хоч і як я люблю пошанувати право властителя, не скорше дістанеш назад, аж єї зміст послужить менї до моїх цїлий; по друге, перебуваючи у Вавилонї, дїйстно якимсь дивним допустом богів, чоловік, котрий знає всяке письмо, яке лиш може знати єгипетский єрей. А може ти случайно пригадуєш собі імя Онуфіс?

Лїкар поблїд по третий раз, і спитав: Чи ти певний того, що той чоловік ще жиє?

— Я вчера з ним говорив. Він був, як знаєш, старшим єреєм в Геліополїсї, і длятого знав всї ваші тайні науки. Мій мудрий земляк, Пітаґорас з Самоса, прийшов до Єгипту, та піддав ся деяким вашим церемонїям, і єму позволено брати участь в науцї в єрейскій школї в Геліополїсї; великими прикметами свого духа позискав він собі любов Онуфіса, вивчив ся від него всїх тайних наук [2]), і зробив їх ужиточними для цїлого сьвіта. Я сам і моя благородна приятелька Родопіс називаємо себе з гордостию єго учениками. Коли твої товариші по званю довідали ся, що Онуфіс зрадив містериї, постановили єрейскі судиї стратити єго. Єго мали отроїти отруєю, яку можна зробити з зерен бреськиї. Засуджений довідав ся о тім, що єму грозить, і втік до Навкратіса, де в домі Родопіси, про котру розповідав єму Пітаґорас, знайшов безпечний захист, запору-

[1]) З образів на старих памятниках і з деяких папирусів виходить, що в стародавнім Єгиптї, подібно як і в теперішнім помагали при породах баби повитухи; але єсть певна річ, що в тяжких случаях уживано і мужчин повитухів (акушерів). З папируса Еберса показує ся, що-до злогів були окремі комнати і они називали ся по єгипетски „мешен"; від того й звала ся баба повитуха „та мешенну" значить ся „тота із комнати злогів".

[2]) Які то були тоті тайні науки, годї нинї знати, бо они були тайною єреїв і з них не лишило ся до наших часів майже нїякого слїду. Здає ся лиш, що они обнимали поясненя всїляких церемоній а відтак і такі науки як ґеометрия, астрономія, фільософія і т. п., позаяк найбільші грецкі учені як Сольон, Талес, Пітаґорас, Плято і др. богато з тих наук перейняли від Єгиптиян. Та й Мойсей яко вихованок і ученик єгипетских єреїв перейняв від них богато із своїх моральних і лїкарских постанов.

Новинки.

Львів дня 5-го мая 1900.

— **Похорон Впреосьв. Митрополита Куїловского** відбуде ся після ухвали консисториї ві второк. Нині по полудни відбуде ся при тілї Покійного панахида. — На вість про смерть Митрополита явили ся лично у Впр. о. митрата Білецкого для зложеня капітулї кондоленциї, крім Є. Е. п. Намістника. Є. Е. п. Маршалок краєвий ґр. Стан. Бадені. Є Е. Президент суду др. Тхоржницкий, Впреосьв. Архієпископ Ісакович, радник двора п. Мавтнер, директор почт п. Сеферович, Преосьв. епископ Чехович і ин. — Кондоленцийні телеґрами надійшли: від Є. Вел. Цісаря, від міністра віроісповідань дра Гартля, нунция Мнс. Таліяні'ого, станисл. Русинів і м. и. Похорон Покійн. Владики — на его власне жадане — має відбути ся на кладовище Личаківске без всїляких внїшних ознак величавости і тому митрополича Консистория просить, щоби вінців на домовину не складати. В імени капітули видав Впр. митрат о. Білецкий запросини до духовеньства, щоби численно взяло участь в похороні. — В соймі почтив память пок. Митрополита п. Маршалок краєвий короткою промовою, котрої посли вислухали стоячо.

— **Руский театр** підчас теперішної своєї гостини в Кракові тїшить ся симпатиєю тамошної праси і публики. Дневники висказують ся о нашім театрі, о грі і співі, як і о граних штуках з похвалами.

— **Обікража судів.** В Галичи вломили ся невислїджені доси злодії до суду повітового і вивертївши діру в зелїзній касї, забрали з неї 90 зр., бо більше й не було. — Черновецка „Буковина“ довідує ся о обікражи суду в Кіцмани; там мала стати ся крадїж на десятки тисяч корон.

Телеґрами.

Відень 5 мая. Віденьска праса обговорює подорож Цісаря до Берлина і підносить незвичайно сьвітле принятє, якого Монарх зазнав в столици Німеччини. Подорожи Цісаря приписує праса велике політичне значінє.

Льондон 5 мая. Бюро Райтера доносить з Табанчу під д. 3 с. м.: Бури покинули гору Табанчу і уступили імовірно в трех напрямах на північ. Ґен. Френч полишив команду Табанчу ґен. Рендлеви, до котрого прилучать ся і ґен. Брабант.

Софія 5 мая. Розрухи вже придавлено, але чотири компанії войска лишили ся ще в Третенику. Воєнне право розширено на Разґрад.

Переписка зі всїми і для всїх.

Просимо не присилати анї марок листових анї карт кореспонденцийних, бо листовно не відповідаємо нікому.

Ант. Маль. в Довгім. Попереду пояснили ми викликуванє руху т. зв. „духами“ або їх медиями. Тут мусимо ще додати, що то на всякий случай виглядає дивним, що „духи“ і їх медії порушають лиш деякими, по найбільшій части лиш легкими і умисно до того зробленими предметами, столичками і тарельчиками Такий случай, як наведений повисше в Евзапією, належить до рідких, а навіть і в сїм случаю, хоч то стало ся в очах великих учених, можна сумнївати ся, чи виконаний рух був дїйстно непонятний нам природний, або скажім, надприродний, чи лиш невислїджений штучний. Богато бо, бачите, зависить від того, як хтось на щось дивить ся і як видить, а в сїм иноді навіть найбільша ученість не поможе. Атже звістно, що славний свого часу фізик і професор в Липску Целльнер дістав від „духа“ два рази в лице, що аж лоскіт пішов, а мимо того не перестав він вірити в духа і шукав причини спіритистичних з'явищ в т. зв. четвертім розмірі і яких сотворінях о чотирох розмірах, невидимих і непонятих для нас, сотворінь о трох розмірах. Придивім же ся тепер інтеліґенциї духа. Замітне, що спіритистичні духи пишуть. А коли дух належав до неписьменного чоловіка? Чи хиба він на тамтім сьвіті научив ся писати? Не знаємо, чи на тамтім сьвіті суть також школи народні і виділові, мужескі і женьскі, а може й ґімназиї та університети. Нам здає ся, що нема. Але в такім случаю можна сказати, що дух помагає собі через медіюм, отже тогди медіюм мусить бути письменне. А коли і медіюм неписьменне? Российский спіритист Аксаков, велика повага у спіритистів, каже, що можливо для живучого чоловіка, то можливо і для его духа. Поминувши вже, що на то не маємо доси ніякого доказу, можна за Аксаковом сказати і на відворот: чого не може живучий чоловік, того не може і его дух, отже дух неписьменного чоловіка не буде писати. (Додамо тут, що і Аксаков дав ся в 1886 р. затуманити Еґлїнтонови). Виходить дальше, що інтеліґенция „духа“ єсть обмежена і опирає ся головно, коли не виключно, на інтеліґенциї медіюма. Але як би й не було, медіюм інтеліґентне, як би й не були зручні і дотепні відповіди давані через него, то они ніколи не виходять по-за можливість людского понятя. Спробуйте лиш, нехай вам який дух або его медіюм подасть розвязку якої математичної задачі або поясненє якої хемічної сполуки а зараз побачите его інтеліґенцию. Нехай медіюм викликує не знати яких духів та розпитує їх, то все таки їх відповіди не скажуть Вам нічого путнього, нічого такого, що могло би мати дїйстно якусь вартість наукову. Длятого цїлий спіритизм представляє ся лиш яко великий гумбуґ, яким він вийшов первістно з Америки і редукує ся хиба лиш до того мінїмум, що єсть в нас дїйстно ще щось такого, скажім якась така сила, котрої ми доси ще не могли докладно зміркувати а не то єї розслїдити, то „щось“ проявляє ся ще й в инший спосіб в чоловіцї і оно то дає основу до того, що називаємо словами „сомнамбулїзм“ і „гіпнотизм“, а котрим може ще лїпше відповідає понятє руского слова „сновидість“. Єсть то скажім так якесь друге несьвідоме в нас житє, житє яке проявляє ся в кождій частинцї нашого тїла і сумує ся в цїлість неприступну або бодай дуже трудно приступну для нашої сьвідомости. Се однакож предмет так обширний, материя так запутана, що нам годї тут о тім розводити ся. Впрочім писали ми на сей темат свого часу дуже обширно а именно в рочнику 1892 під заголовком „Гіпнотизм“

чений письмом короля. Тут познакомив ся він з Антіменідасом, братом поета Алькея з Лесбоса, котрий вигнаний з вітчини Піттаком, мудрим володітелем з Мітилене, жив богато літ у Вавилоні і став там був на воєнну службу у Небукаднезара, тодїшного короля асирийского. Той Антіменідас дав ему поручаючі письма до Халдеїв. Онуфіс поїхав над Евфрат, осів у Вавилоні і мусів там оглянути ся за якимсь заробком, бо покинув був свою вітчину яко бідний чоловік. Він знайшов его при помочи поручаючого письма Антіменідеса. Ще и нинї жиє він, той, що колись належав до най могутнїйших в Єгиптї, з того, що помагає Халдеям на вежи Беля при їх астрономічних обчисленях, на котрих він знає ся далеко лїпше як они. Онуфісови майже вже вісїмдесять лїт, але дух его задержав ще повну сьвіжість. Коли я з ним вчера говорив і просив о его поміч, то ему аж очи засьвітили ся, і він обіцяв. Твій батько був одним з его судиїв; але він ізза батька не хоче гнївати ся на сина, і казав тебе поздоровити.

Небенхарі підчас сего оповіданя дивив ся задуманий в землю. Коли Фанес замовк, подивив ся він на него проникаючим оком і спитав: Деж мої папери?

— В руках Онуфіса, котрий шукав в них документів, яких менї потреба.

— Я то міг собі погадати! Будь же так добрий і скажи менї, як виглядає тота скринка, котру Гіб уважав за потрібне привезти до Персиї.

То куферочок з чорного гебанового дерева. Віко его єсть красно вирізьблене. На его середині видко летучого хруща, а на всїх чотирох рогах....

Небенхарі відотхнув і сказав: В скриночцї нема нїчого, лиш деякі записки мого батька.

— Але їх може вистане для моїх цїлий. Не знаю, чи тобі хто розповідав, що я маю найбільшу ласку у Камбізеса.

— Тим лїпше для тебе! Я можу тебе завірити, що папери, котрі би може дїйстно могли тобі послужити, лишили ся в Єгиптї.

— Они лежали у великій помальованій скрини з фіґового дерева.

— А ти звідки то знаєш?

— Бо я — уважай добре, Небенхарі — бо я тобі по правдї кажу — не присягаю ся, бо Піта́ґорас, наш учитель, заказує присягати ся, — що як раз тоту скриню зі всїм, що в нїй було, спалено на приказ короля в гаю святинї Нейти в Саісї.

Сї слова, котрі Фанес вимавляв поволи одно за другим, кладучи вагу на кожде, укололи Єгиптиянина як би тількож спис. Холодний спокій і рівновага, яку доси задержав, опустили его і его взяло ся нечуване роздразненє. Лице ему аж пашіло а очи засьвітили ся огнем. Відтак з того роздразненя зробив ся студений як лїд спокій, червоне лице поблїдло, а дрожачі уста говорили холодно і спокійно: Ти хочеш викликати в менї ненависть до моїх приятелів, щоби зробити з мене свого союзника. Я вас знаю Єллини! Ви крамольники і хитрі люди не перебираєте в средствах обмани і брехнї, коли вам розходить ся о то, щоби дійти до своєї цїли.

— Ти судиш мене і моїх земляків зовсїм по египетски, значить ся, ти уважаєш нас яко чужинцїв за таких злих людий, які лиш можуть бути; але сим разом ти обманув ся в своїм підозрінню. — Заклич старого Гіба, нехай він тобі то потвердить, що ти менї не хочеш вірити.

Небенхарі'му насупилось чоло, коли на его зазив увійшов Гіб до комнати.

— Ходи близше! — крикнув він до старого.

Гіб здвигнув плечима і приступив ся близше.

— Чи отсей чоловік підкупив тебе? Так чи нї? Хочу дізнати ся правди, бо від того зависить благо і горе моєї будучности. Коли ти попав ся в сїть сего майстра всякої хитрости, то я тобі прощаю, бо завдячую тобі богато яко старому вірному слузї. — Кажи правду — заклинаю тебе в імени твоїх озіріских батьків!

Жовтаве лице старого в наслїдок такого поганого підозрїня стало аж таке чорне як земля. Кілька минут не міг він нїчого промовити, то хлипав, то сопів. Наконець, коли ему удало ся здержати сльози, що з цїлої сили тиснули ся ему до очий, відозвав ся нїби трохи гнївливо, нїби крізь плач: Я то зараз казав. Єго в сїм краю ганьби і нещастя очарували і зіпсовали. До чого хтось здібний, о то посуджує і другого! Диви ся, диви на мене сердито, я собі з того нїчого не роблю. Що мене ще взагалї може обходити, скоро мене, старого чоловіка, що через шістдесять лїт служив вірно і щиро в тім самім домі, мають за падлюку, злодія, зрадника, а коли сподобає ся, то ще й за убийника!

При сих послїдних словах полили ся старому мимо его волї сльози з очий.

Легко тронутий Фанес поклепав его по плечи і сказав звертаючись до Небенхаріго: Гіб то вірний чоловік. Скажи, що з мене падлюка, коли він хоч би одного оболюса взяв від мене.

Лїкареви не треба було завіреня Атинця, щоби бути вповнї переконаним о невинности свого слуги. Він знав его так від давна і так докладно, що він в лици старого, нездібнім до нїякого удаваня, читав мов би в отвертій книжцї; длятого приступив до него і придобрюючись ему сказав: Таже я тобі не робив нїякого докору. Хто би зараз гнївав ся на само питане!

— А хибаж менї тїшити ся з твого поганого підозрїня?

— То нї; — але тепер вже позваляю тобі розповісти, що стало ся в нашім домі підчас моєї неприсутности.

— Красна історія! Як лиш то собі погадаю, то менї робить ся гірко в ротї, як би я гриз кольоквінтове яблоко [3].

---

[3]) Кольоквінтою (від грецкого „кольокінтіс“)

ч. 82 і дальші та „Духи, страхи і розмова з духами“ ч. 9 і дальші і можемо хиба лиш до сих розвідок відослати. — **Інтересований цивіль**: Офіцир рахунковий, коли хоче женити ся, має виказати ся, що посїдае річного доходу 1200 К. По найбільшій части інтабулює ся тая кавция на реальностях; мало хто складае до банку папери а готівку цілком ніхто. — **Хорий в Жуж.**: За богато нараз питань як, щоби ми на всї відразу могли відповісти; будемо відповідати постепенно: 1) Гіпохондрия есть хороба нервова, котра найчастійше проявляє ся у мужчин межи 20 а 40 роком і може тягнути ся роками аж до смерти. Причиною еї стаеєь все то, що ослабляє нерви, отже розпустне житє, тайна розкіш (або то що Ви питаете під ч. 4 а що не есть хоробою, лиш може стати ся причиною хороби, а іменно гіпохондриї), гризота, жура, банование або туга за рідним краем, туга з любови, сидячий спосіб житя (у людий що сидять по канцеляриях), брак сьвіжого воздуха, заведена надія, неудачна спекуляция і т. д. До того приходить ще дуже часто якийсь розстрій в орґанах травленя, катари жолудка і кишок, а найчастійше упертий запір або т. зв. обструкция, що як видко есть і у Вас. Прояви тої хороби такі: Недужий буде вічно наслухувати чи не болить его дещо, буде вічно жалувати ся на якісь болї; нехай его лиш вітри зіпруть, то він буде вже гадати, що смерть приходить; его бере страх, він гризе себе і других, бо есть згризливий, радить ся на всїлякі хороби, нинї на ту, завтра на иншу, зі страхом лягає спати і зі страхом встає, не може знайти собі лїкаря, котрий би ему порадив, бо після его думки нїякий лїкар не може вгадати его хороби. Гіпохондрики затроюють собі і другим житє, а їх хоробу трудно длятого вилїчити, що їм брак сильної волї і енерґії. В лїченю найважнїйша річ дието, значить ся треба відповідно живити ся, рух і розривка та робота. Найважнїйша річ в тім, щоби що дня правильно і легко дворувати, але на то не треба брати прочищаючих лїків, лиш клїстиру з теплої води і масоване (рід ученого розмащуваня і гнетеня. Дуже добре робить відповідно ужита ґімнастика, і робота в городї (копане, саджене, сїяне, скородже не і т. д., при чім приходять всїлякі рухи тїла); дуже добре есть ходити по горах, де треба ноги високо підоймати і так віби колїнами тиснути на живіт. Але хто хоче вилїчити ся, мусить конче змінити дотеперішний спосіб житя і постійно та витревало держати ся цїлого способу лїченя. — 2) Кила з латиньска руптура або в німецка брух називае ся та недуга, в котрій кишки, іменно же тонка кишка, добувають ся крізь мязову ослону живота і тогди під скірою живота роблять більше або менше вистаючу ґулю, котра иноді може бути й завбільшки голови. В мязовій ослонї живота суть бачите, три маленькі природні отвори, іменно же коло пупця і в пахвинї; тоті отвори можуть з якоїсь причини розширити ся і випустити кишки під скіру, після того як яка кила, чи більша чи менша, може она бути і більше або менше небезпечна, а що годї знати, чи з маленької не зробить ся велика, то треба зараз в самім початку зарадити ся лїкаря і носити відповідний бандаж. Маленька кила може иноді і сама від себе уступити, або при малій якій помочи. Ось причина длячого то віби й баби на селї можуть вилїчити від кили; на велику й лїкар нїчого не вдіє, хиба що зробить щасливу операцию. Кила приходить з двиганя, натяганя ся, скаканя і т. п. але може бути вже й вроджена. — **Теодора В. в Рос.**: Того ми не писали, що треба мастити олїем з камелії. Щоби волосе закрасити на чорно, уживають краски зробленої з зелених лупинок волоского оріха. Впрочім таку краску можете дістати в кождім склепі, де продають косметики (приборя і средства до прикрашуваня себе, до митя, чесаня і т. п.) от н. пр. у Ігнатовича у Львові. — Коли волосе випадає, то треба знати причину того, і аж тогди можна радити. Можемо длятого лиш то сказати, що треба часто мити голову жовтком або содою, а по обтертю волося на сухо і в пів години по митю помастити не волосе, але шкіру під волосем якимсь чистим сьвіжим товщем, н. пр. міґдаловим олїем або звичайною столовою оливою. То мащене треба уміти зробити, і найлїпше ужити до того патичка обвиненого ґазою. — Чи потреба би ужити може хінїнової або танїнової масти — се міг би лиш лїкар сказати. — 2) Що иншого чираки, що иншого короста а що иншого рофія. Про кожду з тих недуг треба би богато писати, а ми вже тілько разів про ті недуги писали, що нам, кажемо отверто, огидло вже все лиш одно і то само писати. Чому не читаете пильно і уважно переписок та рад господарских? А то ось лише що недавно ми писали про коросту. Годї кождому окремо класти одно і то само лопатою в голову. — **Царівна**: Курене тютюну датує ся від відкритя Америки. Ішпаньский сьвященик о. Роман Пане, що їздив з Колюмбом, побачив на острові Ст. Домінґо, як Індияни скручували листки якогось зїля, брали їх в рот, закурювали і робили дим (табако), котрий роздмухували докола себе і тим відганяли від себе дуже недобрих комарів, москітів. Ішпанцї незадовго потім стали садити тютюн на Ст. Домінґо. Але до Европи зайшов тютюн аж 1560 р.; его дістав був французский посол Жан Ніко (Nicot, — длятого лат. назва Herba Nicotiana = зїле Нікота) в Лїсбонї від якогось купця і розмножив у себе і віби то вилїчив тим зїлем рака в носї у якогось пажа на королївскім дворі. Від сего часу пішов звичай куреня тютюну в Ішпанії а відтак розійшов ся по цїлій Европі, мимо того що папа Урбан VIII. кинув був в 1624 р. клятву на всїх тих, що курили тютюн і нюхали табаку, мимо того, що в Росиї в 1634 р. виривали ніс тому, хто курив а заживав табаку. В Росиї ще й до нинї уважає ся тютюн за чортове зїле і московским старовірам не вільно его уживати. Чи тютюн шкодить? — Се річ дуже взглядна, подібно як би хтось питав чи горівка шкодить. То лиш річ певна, що не помагає анї на здоровлє анї на кишеню. Здоровому орґанізмови мірно уживаний не шкодить; слабому орґанізмови і не надміру уживаний може зашкодити, бо викликує затроєнє нікотиною (троячим творивом в тютюнї). Найшкідливійше курити цигара або папіроси без дудок і цигарниць, коли то язиком і устами безпосередно дотикаємо ся тютюну а соки з него переходять відтак до жолудка. Табака есть ще найнешкідливійшою, а навіть і дуже доброю особливо в катарах носа і очий, але коли ще хтось до неї не привик. — В котрім роцї найлїпше зачинати курити? — По нашій думцї в нїякім, а коли вже конче то хиба в 24-ім. — (Дальші відповіди пізнїйше).

— Ти казав перед тим, що мене обікрали.

— Ще й як! Так ще нікого перед нами не обікрали! Та коби ще тоті злодюги були волоцюгами з касти злодіїв [4]), то можна би ще потїшати ся, бо насамперед були би ми найлїпшу часть нашого майна назад дістали, а відтак вийшли би на тім не гірше як многі инші; але коли....

— Говори до річи, бо у мене час вирахований!

— Я то знаю! Старий Гіб не може тобі тут в Персиї догодити; та нехай! Ти пан і тобі приказувати; я лиш слуга і менї слухати. Я то собі запамятаю! Отже то було як раз під ту пору, коли до Саїса прийшло було велике перске посольство, щоби забрати Нітетісу та показувати ся всему сьвітови як ті чудачні зьвірята. Саме перед заходом сонця сиджу я собі на вежочцї від комарів та граю ся з моім внуком, найстаршим хлопцем моеї Бенра [5]) — а з него зробив ся хороший, товстий хлопчище, котрий як на свій вік дивно розумний і сильний. Той урвитель розповідае менї як-раз, що его батько сховав мамі черевики [6]), як то звичайно роблять Єгиптяни, коли їх жінки за богато відходять від дітий, і я сьмію ся на цїле горло, рад з того, що таке стало ся моїй Бенрі, бо она нїяк не хоче лишати внучат у мене — каже, що у мене дїти розводять ся — як нараз хтось став так гримати до дверий, що я гадав, що то горить і пустив хлопця з колїн. Я побіг чим скорше на долину, перескакував по три ступенї на сходах і відсунув засувку. Двері розтворили ся і влазить до хати громада слуг сьвятинї та урядників безпечности — а було їх що найменше пятнайцять мужа — заким я ще мав час спитати їх, чого їм потреба. Піхі, той безличний слуга сьвятинї Нейти — таже ти его знаеш — друлив мене взад, засунув двері з середини та каже, щоби мене звязати, скоро не буду слухати его приказів. Тогди я, розуміє ся, розпустив рот, бо ти знаєш, пане, що я не можу инакше, коли мене що розлостить, а він зараз казав мене — сьвідчу ся нашим богом Тотом, котрий опікує ся науками, що кажу правду, а той жовтодзюбий, каже менї зараз звязати руки і наказує мовчати та повідае, що має наказ від старшого ерея казати менї дати двайцятьпять буків, скоро не буду его слухати. При тім показав він менї перстінь старшого ерея.

(Дальше буде).

зве ся рід огірка, котрий росте на Входї і в північній Африцї. Овочі сеї ростини, завбільшки кулака і кругленькі як яблока — длятого й назва „кольоквінтові яблока“ — суть дуже гіркі і длятого не можна їх їсти: їх уживає ся до робленя лїку на прочищене. Єсть ще другий рід кольоквінти званий „огірком пророка“, про котрий згадує ся в сьвятім письмі старого завіта в Книзї королїв. Пророк Ілия мав зробити смажінку того огірка доданем муки до неї з'їдомою. Овоч сеї кольоквінти есть завбільшки волоского оріха з колючками, і ще більше гіркий як попередний.

4) Після Геродота хитрий син будівничого, що обікрав скарбницю Рамсінїта, мав бути остро покараний. З Діодора однак показує ся, що злодія, котрий сам зголосив ся перед властию, не карали, лиш строго пильнували. Після того самого писателя мала каста злодіїв свого начальника, до котрого треба було зголосити ся і дати четвертину вартости украдених річий, а він тогди їх звертав. Сей дивний закон пішов був мабуть з того, що в Єгипті мусїв кождий що року перед властями свого округа зізнавати з чого жие, а коли би зізнав фальшиво, то на то була кара смерти. Злодії отже, щоби уйти кари, давали четвертину своеї добичи і признавали ся до крадежи.

5) Бенра — імя, значить по нашому „пальма“.

6) Після Плютарха уважало ся у Єгиптиян соромним ходити на улици босо; длятого чоловіки ховали иноді жінкам черевики, щоби они сиділи дома і нїгде не виходили.

Надіслане.

„Хто рано встає, тому Бог дає“ значить не лише, що працю розпочинає ся вчасно, але також, що треба при нїй бути у веселім настрою і бодрим на тїлї. Як тїшимо ся прогадуючи, що жде нас снїдане! Нїхто не розпочинає роботи радо перед кавою. То вказівка природи, щоби тїлу здоровому дати в его першій потребі пожиточний, легко покріпляючий і приемний напиток. Після всїляких проб і досьвідів у безчисленних родин показала ся до того найлїпшою кавова мішанка, по половинї з кави звичайної і солодової Кнайпівскої Катрайнера. Одержує ся через то дійстно правдиву каву домашну, що всім однако смакує, на здоровлє виходить і котру пе ся чим раз раднїйше. Катрайнера Кнайпівскої кави солодової дістане всюди, однако правдивої лише в звістних пачках Катрайнера, котрих все і всюди треба жадати і лиш їх приймати.

За редакцию відповідає: Адам Крехowецкий

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).